

SEKS ONDER JE 25^e

DE SEKSUELE GEZONDHEID VAN JONGEREN IN HET WERKGEBIED VAN GGD ROTTERDAM-RIJMOND

Seks onder je 25e is een onderzoek van:
Rutgers en Soa Aids NL
in samenwerking met:
GGD Rotterdam-Rijnmond - Team Soa en Seksualiteit

Mei 2018

METHODEN

In 2016 - 2017 hebben zo'n 20.500 jongeren van 12 tot en met 24 jaar in Nederland een online vragenlijst ingevuld over relaties en seks.

De 12 tot en met 16-jarigen hebben dit op school gedaan, de 17 tot en met 24-jarigen hebben per post een uitnodiging gekregen om de vragenlijst in te vullen.

In Rotterdam hebben 883 jongeren de vragenlijst ingevuld, in de regiogemeenten deden 978 jongeren mee. In dit boekje worden de meest opvallende uitkomsten van dit onderzoek en in het bijzonder van jongeren in de regio Rotterdam gepresenteerd.

De regio Rotterdam-Rijnmond bestaat uit de gemeenten: Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Capelle aan den IJssel, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Westvoorne.

OPVALLEND

Welke resultaten uit het landelijke en regionale onderzoek vallen op?

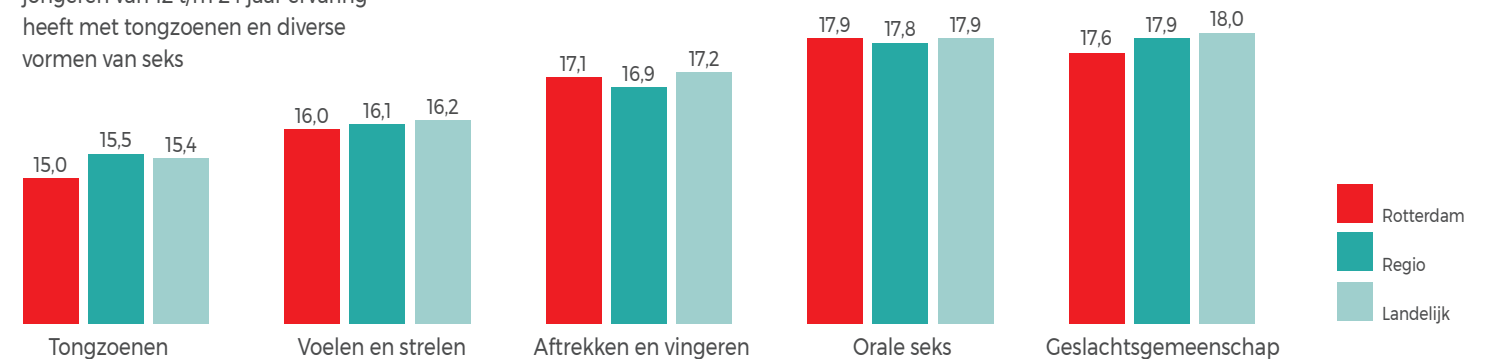
- Zowel landelijk als in Rotterdam en de regio is condoomgebruik bij one-nightstands laag (42% gebruikte de laatste keer geen condoom).
- Het percentage zwangerschappen onder 18 tot en met 24-jarige meisjes in Rotterdam-Rijnmond ligt fors hoger dan het landelijk gemiddelde. In Rotterdam 13,8%, de regio 13,0%. Landelijk is het percentage 5,3%. In Rotterdam geldt dit ook voor ongeplande en ongewenste zwangerschappen.
- Vier op de tien Rotterdamse en regionale zwangerschappen onder deze groep meisjes eindigde in een abortus.
- Seksueel actieve jongeren in Rotterdam laten zich vaker testen op soa's dan hun leeftijdsgenoten in de regio en in de rest van Nederland.
- Jongeren in Nederland vinden de informatie die zij op school krijgen over seksualiteit onvoldoende. Rotterdamse jongeren zijn nog minder vaak tevreden over de informatie die zij hebben gekregen op school.
- Een op de zeven jongeren in Rotterdam en de regio heeft het afgelopen half jaar een negatieve ervaring gehad met sexting.
- Een op de vier jongeren in Rotterdam en de regio keurt het af als zij jongens op straat met elkaar zien zoenen.

DE EERSTE KEER

Hoe oud zijn jongeren wanneer zij voor het eerst seks hebben?

Met 18,0 jaar heeft de helft van de jongeren van 12 tot 24 jaar in Nederland geslachtsgemeenschap* gehad. Dit is later dan in 2012. Toen lag deze leeftijd op 17,1 jaar. In Rotterdam starten jongeren iets eerder met zoenen en geslachtsgemeenschap. Voor de rest liggen de diverse startleeftijden van jongeren in Rotterdam en de regio erg in de buurt van de landelijke cijfers.

De leeftijd waarop 50% van de jongeren van 12 t/m 24 jaar ervaring heeft met tongzoenen en diverse vormen van seks

* Met geslachtsgemeenschap wordt vaginale penetratie bedoeld (uitsluitend heteroseksueel).
Met seks worden alle manuele, orale, anale of vaginale handelingen bedoeld (ook tussen personen van hetzelfde geslacht).

REGIO

79%

... MET RELATIE!

De meeste jongeren geven aan dat zij voor de eerste keer geslachtsgemeenschap hadden omdat ze de ander leuk vonden.

HOEVEEL PROCENT VAN DE JONGEREN HAD EEN RELATIE MET DEGENE MET WIE ZE VOOR HET EERST GESLACHTSGEMEENSCHAP HADDEN?

ROTTERDAM

69%

LANDELIJK: LAATSTE SEKSPARTNER

Het percentage jongeren dat een monogame, vaste relatie had met de laatste sekspartner is flink afgenomen. Jongens van 67% (2012) naar 55% (2017); meisjes van 81% (2012) naar 65% (2017)

LANDELIJK

75%

EEN FIJNE ERVARING?

De meeste jongeren geven aan dat zij voor de eerste keer geslachtsgemeenschap hadden omdat ze de ander leuk vonden. Voor Rotterdamse jongeren speelt daarnaast relatief vaak een rol dat ze denken dat iedereen het al heeft gedaan (10% Rotterdam, 6% regio, 6% landelijk).

HOEVEEL PROCENT VAN DE JONGEREN VOND HUN EERSTE KEER EEN FIJNE ERVARING?

LANDELIJK

52%

REGIO

51%

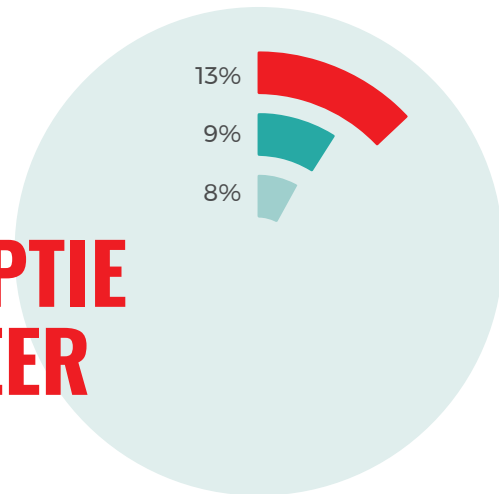
TEVREDEN OVER SEKSLEVEN?

31% van de jongens en 24% de meisjes in Nederland is ontevreden over zijn of haar seksleven

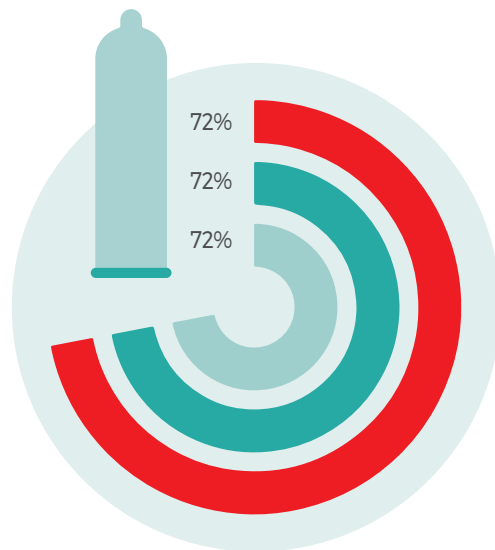
ROTTERDAM

47%

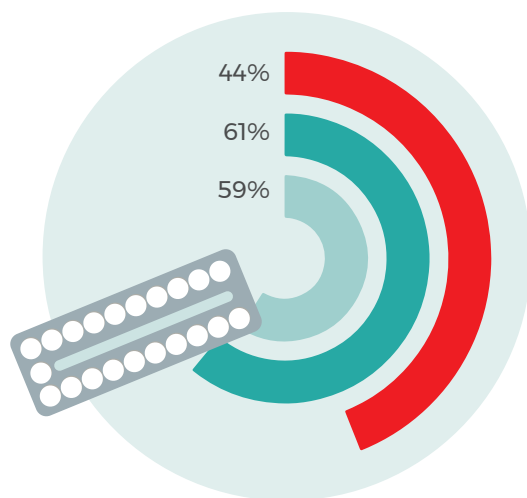
ANTICONCEPTIE BIJ DE 1^e KEER

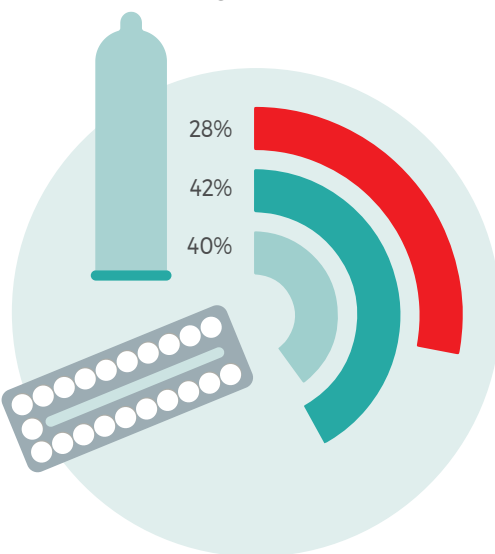
Geen anticonceptie

Condoom

Pil of andere anticonceptie

Double Dutch

*Double Dutch is het gebruiken van een condoom in combinatie met de pil of een ander voorbehoedsmiddel.

ANTICONCEPTIE

Landelijk gebruiken 11 op de 12 jongeren bij de eerste keer geslachtsgemeenschap een voorbehoedsmiddel. Ongeveer driekwart (72%) gebruikte een condoom; 59% gebruikte (daarnaast) de pil of een ander voorbehoedsmiddel. Het aandeel jongeren dat zowel een condoom als de pil of een ander voorbehoedsmiddel gebruikte (double Dutch) is 40%. Ruim een kwart van de jongeren (28%) gebruikte dus de eerste keer geen condoom en beschermden zich niet tegen soa.

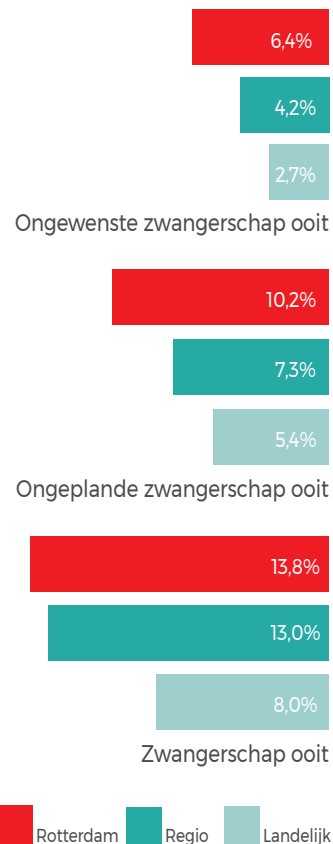
Rotterdamse jongeren scoren negatiever op anticonceptiegebruik dan hun leeftijdgenoten in de rest van Nederland. Vaker gebruikten zij geen enkele vorm van anticonceptie (13% versus 8%). Ook gebruikten zij minder vaak de pil of een andere anticonceptiemethode (44% versus 59%). Double Dutch werd ook minder vaak door Rotterdamse jongeren toegepast. (28% versus 40%)

Factoren die het sterkst samenhangen met condoomgebruik met de laatste partner:

- Condooms bij je dragen **5,6 keer hogere kans**
- Laatste partner een one-night stand **4,8 keer hogere kans**

Hoewel de kans op condoomgebruik groter is als de laatste partner een one-night stand is, is het aandeel dat hierbij géén condooms gebruikte nog steeds aanzienlijk; landelijk namelijk 42%! Onder Rotterdamse jongeren en jongeren in de regio is het percentage hiermee vergelijkbaar. Landelijk heeft 13% van de seksueel actieve meisjes (afgelopen 5 jaar geslachtsgemeenschap hebben gehad), het afgelopen jaar een morning after pil geslikt. In Rotterdam en de regiogemeenten is dit percentage vergelijkbaar (15% en 12%).

**Ongeplande / ongewenste
zwangerschappen 18-24 jarigen**

DIT BETEKENT NAAR SCHATTING DAT VOOR:

ROTTERDAM

4500 (3250-5750) meisjes t/m 24 jaar die wel eens zwanger zijn geweest, waarvan **3350** (2250-4500) ongepland, waarvan **2100** (1250-3000) ongewenst

REGIOGEMEENTEN

3250 (2250- 4250) meisjes t/m 24 jaar die wel eens zwanger zijn geweest, waarvan **1800** (1000-2600) ongepland, waarvan **1050** (400-1650) ongewenst.

Ruim een derde (39%) van deze zwangerschappen in Rotterdam en de regiogemeenten eindigt in een abortus (versus 27% landelijk).

Omgerekend betekent dit dat zo'n **3000** (2150-3900) meisjes tussen de t/m 24 jaar wel eens een abortus hebben ondergaan.

ZWANGERSCHAPPEN

Zwangerschappen in de leeftijd 12 t/m 17 jaar worden nauwelijks gerapporteerd (≤1% van de meisjes heeft hiermee te maken gehad). Van de meisjes in de leeftijd van 18 t/m 24 jaar in Rotterdam is 14% wel eens zwanger geweest, en in de regiogemeenten 13%. Dit is aanzienlijk hoger dan het landelijke percentage (8%). Ook het percentage ongeplande en ongewenste zwangerschappen ligt in Rotterdam (ruim) boven het landelijk gemiddelde.

Er is een verschil in zwangerschappen naar opleidingsniveau. Van de laag/middelbaar opgeleide meisjes van 18-24 jaar in Rotterdam en de regiogemeenten is 20% ooit zwanger geweest vergeleken met 5% van de hoog opgeleide meisjes in deze leeftijdsgroep. De percentages ongeplande zwangerschap zijn 13% (laag/middel opgeleid) en 4% (hoogopgeleid). De percentages ongewenste zwangerschap 7% (laag/middel opgeleid) en 3% (hoogopgeleid).

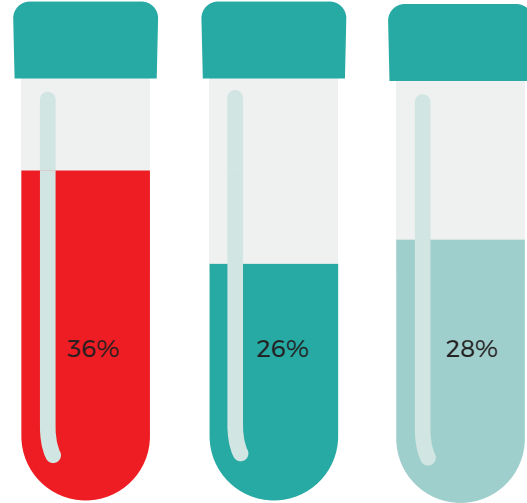
Andere factoren die samenhangen met ongeplande zwangerschap

- Seksueel geweld* meegemaakt **2,6 keer zo grote kans**
- Minder informatie hebben gehad **1,3 keer zo grote kans**

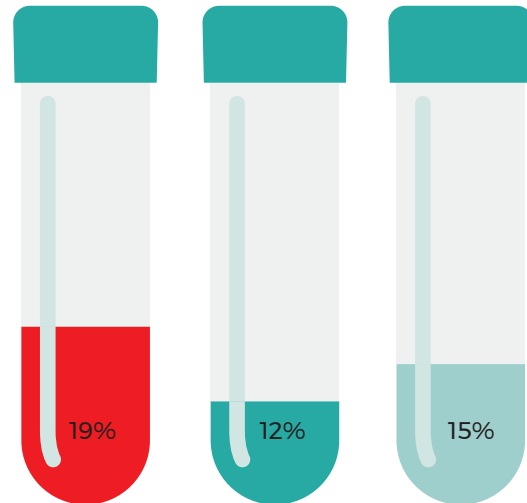
* Seksueel geweld: ooit tegen je zin of gedwongen seks gehad (manueel, oraal, normaal, anaal)

Ooit getest op soa en/of hiv

Afgelopen 12 maanden een soa-test gedaan

SOA

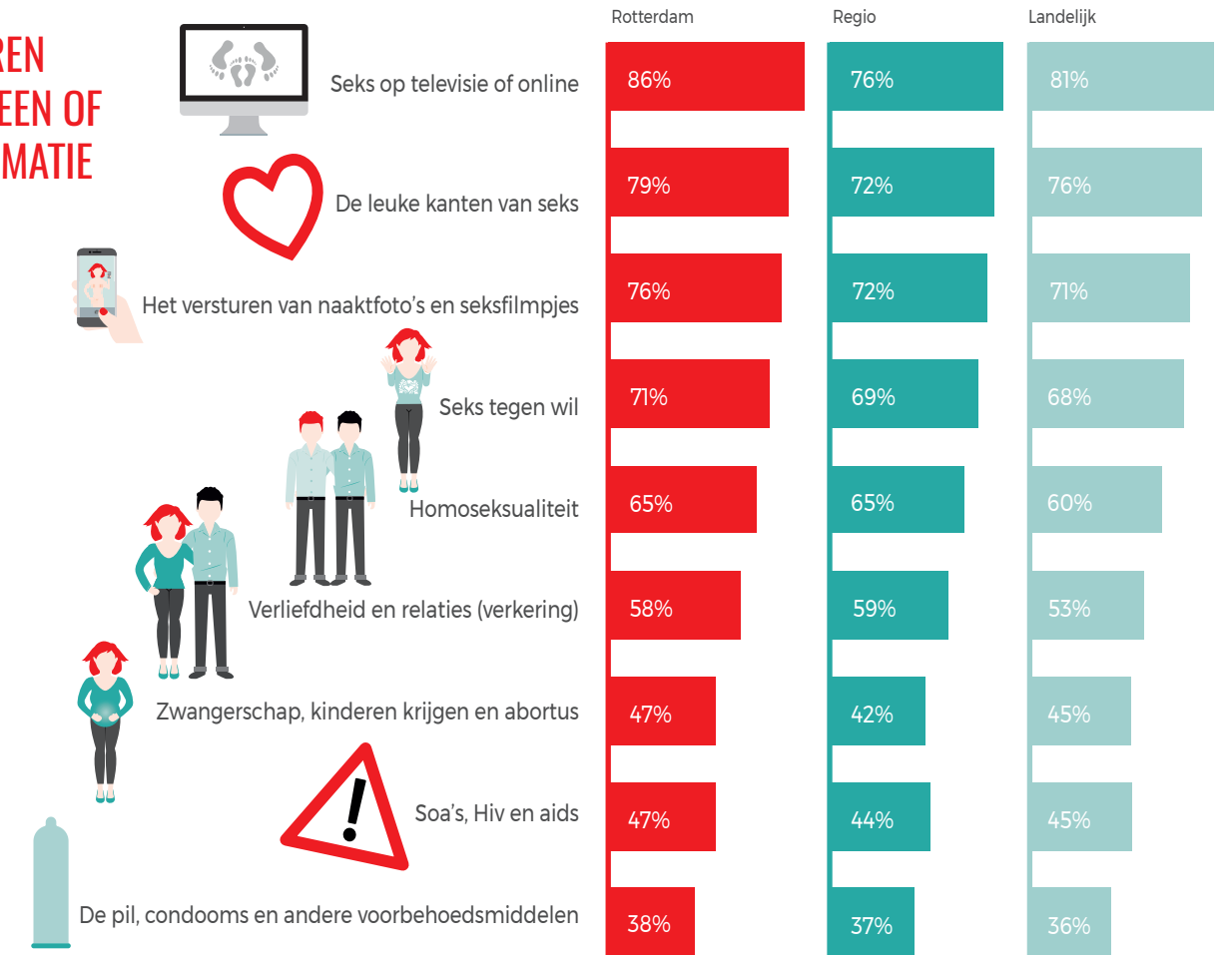
Ruim één op de drie (36%) seksueel actieve jongeren in Rotterdam zegt zich wel eens te hebben laten testen op soa en of hiv. Vergeleken met de jongeren in de regiogemeenten (26%) en de rest van Nederland (28%) is dit relatief vaak. Rotterdamse jongeren hebben zich ook vaker het afgelopen jaar laten testen.

Van de groep Nederlandse jongeren die zich ooit heeft laten testen op soa (zonder hiv) is bij ongeveer een kwart ooit een soa vastgesteld (24%) en bij 8% was dit nog het afgelopen jaar.

In Rotterdam en regiogemeenten is het aandeel dat ooit een positieve soa-test had ongeveer hieraan gelijk.

AANDEEL JONGEREN DAT HIEROVER GEEN OF TE WEINIG INFORMATIE HEEFT GEHAD

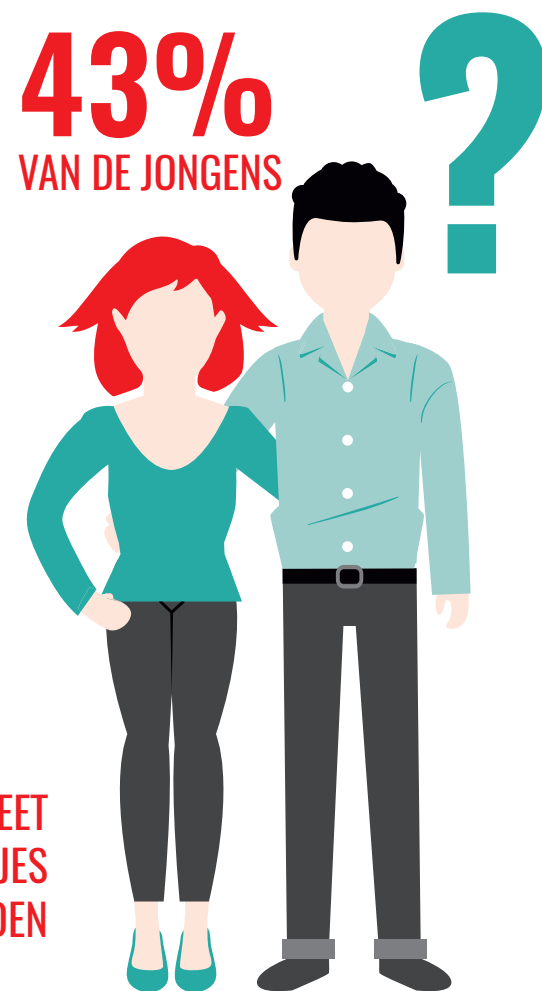

KENNIS VAN JONGEREN IN NEDERLAND

Verschil met 2012

De kennis van jongeren over seksualiteit is iets afgenomen in vergelijking met 2012. Alle stellingen die zowel in 2012 als in 2017 aan jongeren zijn voorgelegd worden in 2017 door iets meer jongeren niet juist beantwoord dan in 2012. Nu weet bijvoorbeeld 43% van de jongens en 32% van de meisjes niet dat er soa's zijn waarvan meisjes onvruchtbaar kunnen worden, eerder was dit 32% en 24%.

EN **32%** VAN DE MEISJES WEET
NIET DAT ER SOA'S ZIJN WAARVAN MEISJES
ONVRUCHTBAAR KUNNEN WORDEN

SEKSUELE VOORLICHTING

Gemiddeld geven jongeren in Nederland een 5,8 voor de informatie die ze op school krijgen over relaties en seksualiteit. Cijfers in Rotterdam en de regio zijn vergelijkbaar met het landelijke cijfer.

Het percentage jongeren dat vindt dat ze voldoende informatie heeft gehad over de verschillende thema's op school is laag. Van de negen onderwerpen zijn er maar 3 waarvan minstens de helft van alle jongeren aangeeft voldoende informatie te hebben gehad. Dit zijn veelal de "traditionele" voorlichtingsthema's zoals het voorkomen van ongewenste zwangerschappen, soa's, hiv/aids en het gebruik van voorbehoedsmiddelen.

Rotterdam steekt daarbij op een aantal onderwerpen ook nog ongunstig af ten opzichte van de rest van Nederland. Wat opvalt is dat vooral de onderwerpen die de laatste jaren actueel zijn geworden, zoals online seks en sexting volgens een grote meerderheid van de jongeren onderbelicht blijven.

VRAGEN OVER SEKS

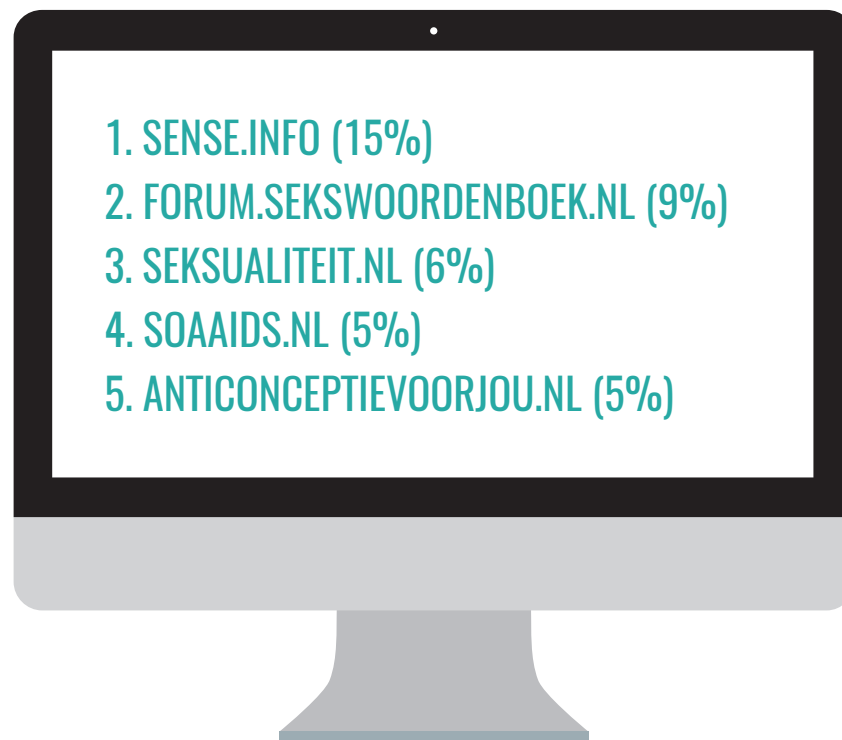
Wat doen jongeren in Nederland als ze vragen over seks hebben?

- 59% zoekt online (63% jongens, 58% meisjes)
- 28% vraagt het aan zijn of haar moeder (20% jongens, 36% meisjes)
- 43% vraagt het een goede vriend(in) (51% jongen, 36% meisjes)

Er is een algemene daling te zien in het aantal jongeren dat met hun ouders praat over seksualiteit. In 2012 praatte bijvoorbeeld 1 op de 3 jongens en 2 op de 5 meisjes met hun ouders over het voorkomen van soa's. In 2017 is dit gedaald naar ongeveer een kwart van de jongens en meisjes.

74% van de jongeren geeft aan nooit één van de genoemde informatieve websites over seks te bezoeken.

DE LANDELIJKE TOP-5 MEEST BEZOCHTE WEBSITES:

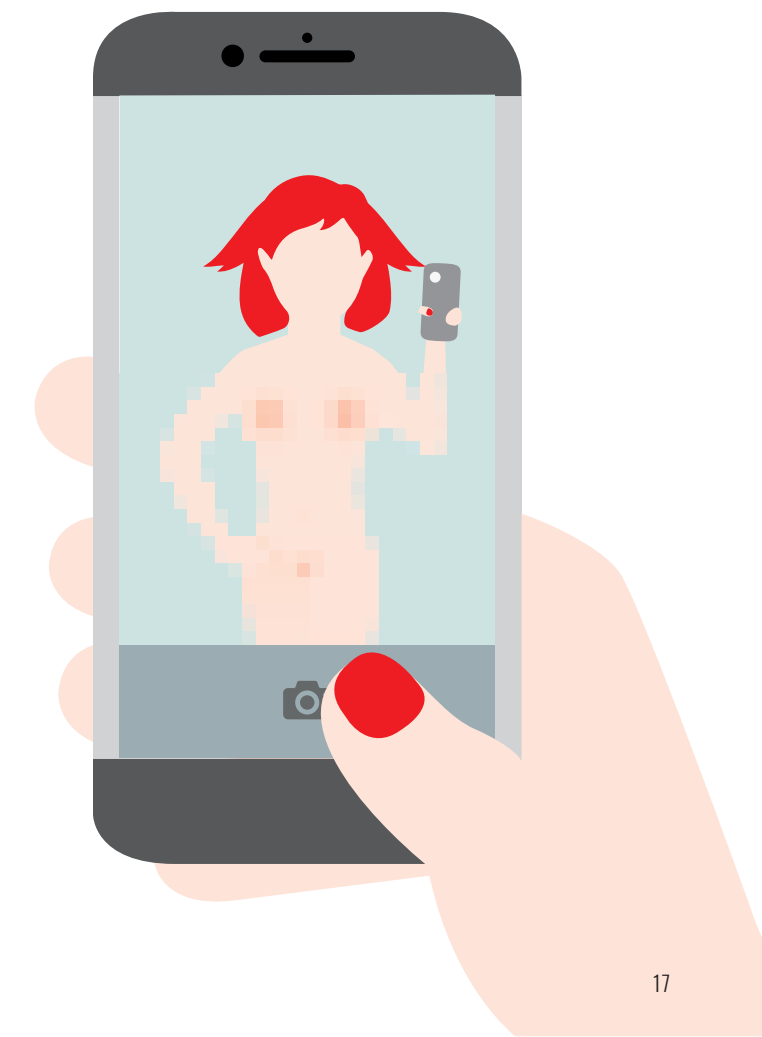

SEXTING EN SOCIALE MEDIA

Landelijk, de afgelopen 6 maanden...

- Heeft 26% een naaktfoto of filmpje gezien van iemand die hij/zij kent;
- Ontving 23% een naaktfoto of filmpje van een ander;
- Kreeg 16% het verzoek een naaktfoto of filmpje van zichzelf te sturen;
- Stuurde 12% van de jongeren een naaktfoto/filmpje van zichzelf naar iemand anders;
- Heeft 6% tijdens een videochat borsten of geslachtsdelen laten zien.

1 op de 9 jongeren in Nederland heeft het afgelopen half jaar minstens één negatieve ervaring met sexting. Onder laagopgeleide meisjes komt dit vaker voor; van hen heeft ruim 1 op de 6 een negatieve ervaring met sexting gehad. In de regio Rotterdam heeft 42% van de jongeren ervaring met sexting. Eén op de drie jongeren (35%) hiervan heeft minstens één negatieve ervaring met sexting gehad vergeleken met 28% landelijk. Dat betekent dat 1 op de 7 jongeren in Rotterdam en de regio in het afgelopen jaar een negatieve ervaring had met sexting.

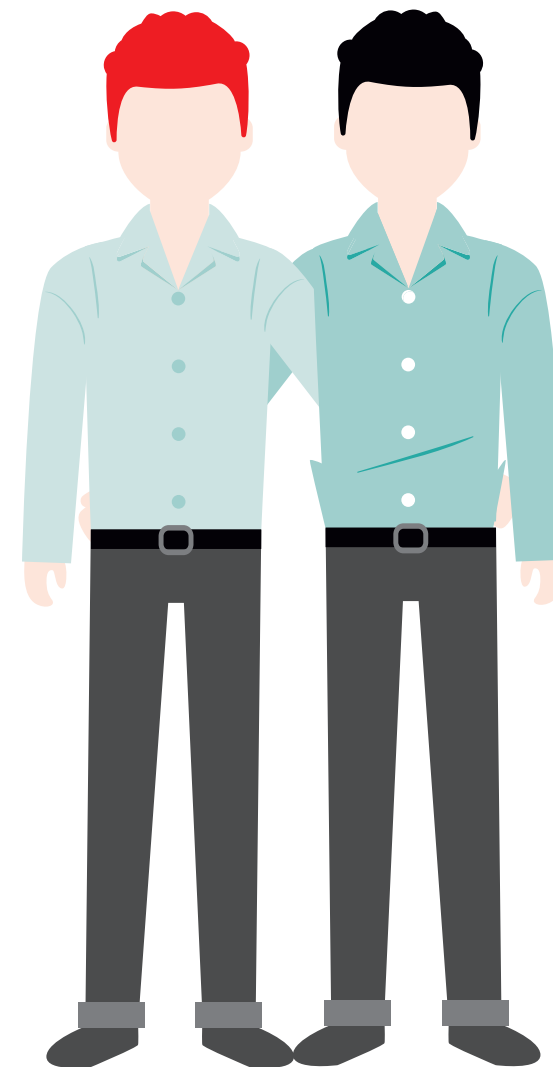

SEKSUELE ORIËNTATIE

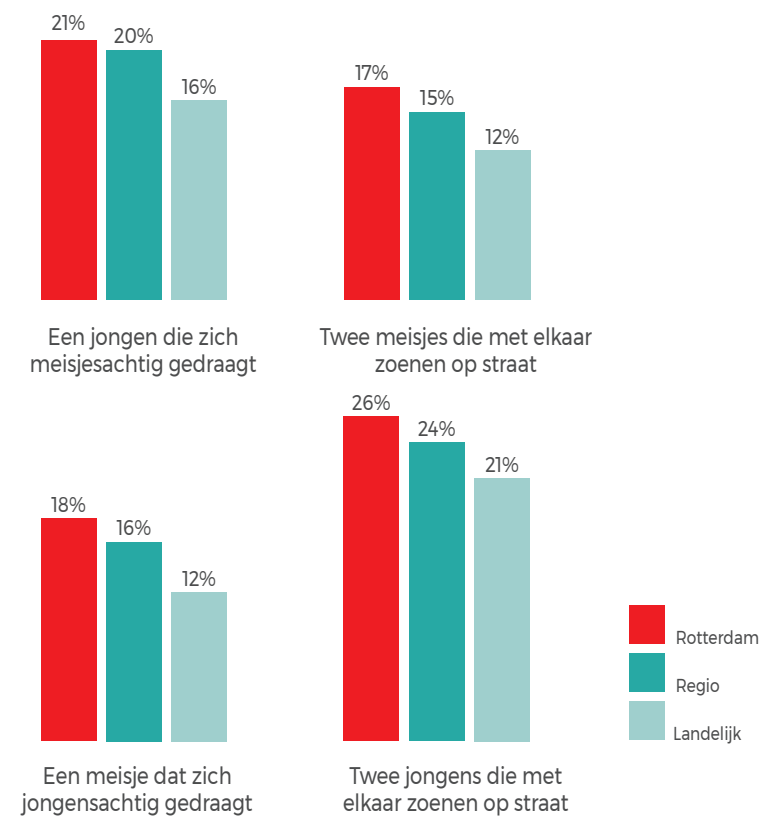
Zo'n 4% van de Nederlandse jongeren valt naar eigen zeggen (ook) op mensen van hetzelfde geslacht. In Rotterdam en de regiogemeenten is dit niet anders.

Wanneer een jongen zich niet gedraagt zoals de maatschappij verwacht van jongens óf wanneer een meisje zich niet gedraagt zoals de maatschappij verwacht van meisjes, spreken we van gender-non-conformiteit. Jongeren in Rotterdam en de regiogemeenten hebben een negatievere houding ten aanzien van gender-non-conformiteit en homoseksualiteit dan hun leeftijdgenoten in de rest van Nederland. In het algemeen geldt ook dat jongeren een negatievere houding hebben ten aanzien van het afwijken van gendernormen en uitingen van homoseksualiteit door jongens dan door meisjes.

4% VALT OP
HETZELFDE GESLACHT

HOVEEL JONGEREN KEUREN ONDERSTAAND GEDRAG AF?

CONCLUSIES

De resultaten van dit onderzoek laten zien dat er betere voorlichting en meer onderzoek nodig is.

- **Voorlichting over condoomgebruik**

Er is verbetering wenselijk in het condoomgebruik onder jongeren. Een kwart beschermt zich de eerste keer niet tegen soa's en bij one-night stands is het condoomgebruik laag. Jongeren moeten aangemoedigd worden condooms bij zich te dragen. In het landelijke onderzoek blijkt dat velen dit niet doen omdat zij zich schamen om condooms te kopen en omdat het bij je dragen van condooms wordt geassocieerd met 'vragen om seks'. Jongeren moeten gewezen worden op andere mogelijkheden om aan condooms te komen en er moet worden ingezet op normverandering.

- **Voorlichting over het voorkomen van zwangerschappen**

Betere voorlichting over het voorkomen van zwangerschap en ondersteuning in keuze voor anticonceptie is nodig, gezien het hoge aantal zwangerschappen onder 18 t/m 24-jarige meisjes in Rotterdam en de regio.

- **Voorlichting over sexting**

1 op de 7 jongeren in Rotterdam en de regio heeft een nare ervaring met sexting in het afgelopen half jaar. Tegelijkertijd vinden jongeren dat de informatie die ze hierover krijgen op school tekort schiet.

- **Voorlichting over seksualiteit**

Jongeren in Rotterdam en de regio hebben vaker een negatieve houding ten opzichte van gender-non-conformiteit (je niet gedragen zoals dat van je gender verwacht wordt) en homoseksualiteit dan de rest van hun leeftijdgenoten in Nederland. Er bestaat ruimte om hier op school meer aandacht aan te besteden aangezien duidelijk naar voren komt dat homoseksualiteit volgens de meeste jongeren (te) weinig aan bod komt op school.

COLOFON

Data-analyse en samenstelling: Sarah Boer (gemeente Rotterdam)
i.s.m. Hannelore Götz (GGD Rotterdam-Rijnmond).

Redactie: Marielle Kock
Ontwerp: Jacqueline Meijer (Gemeente Rotterdam)

Met dank aan: Klaas Ridder, Astrid Wielemaker,
Katy van den Hoek (GGD Rotterdam-Rijnmond)

Het overnemen van gegevens uit deze publicatie is toegestaan,
mits voorzien van bronvermelding.

Vragen over deze publicatie kunnen gemaïld worden naar
onderzoek.bco@rotterdam.nl.

Mei 2018